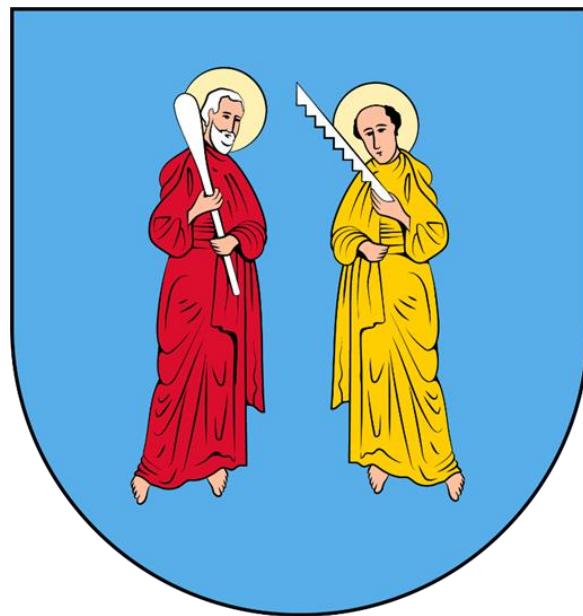

Załącznik do Uchwały Nr LXII/355/2024
Rady Gminy Łączna
z dnia 28 lutego 2024r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026

Gmina Łączna

SPIS TREŚCI:

I. Wstęp	3
II. Podstawa prawna	4
III. Ogólna charakterystyka Gminy	5
IV. Analiza sytuacji dziecka i rodziny w Gminie Łączna	7
V. Analiza SWOT	12
VI. Cele i działania	14
VII. Adresaci Programu	16
VIII. Realizatorzy i partnerzy Programu	17
IX. Źródła finansowania	18
X. Przewidywane efekty realizacji Programu	18
XI. Ewaluacja, monitoring i ocena Programu	18
XII. Podsumowanie	19

I. WSTĘP

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Łączna na lata 2024-2026 powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program ten jest strategicznym dokumentem Gminy Łączna opracowanym w celu pomocy rodzinie i dziecku.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. Rodzina to pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze dziecka, w którym nabywa wiedzę o otaczającym świecie, stosunkach międzyludzkich, kształtuje swój system wartości i uczy się pełnienia ról społecznych. W rodzinie dziecko uczy się wyrażać swoje uczucia oraz wartościować co jest dobre, a co złe. Rodzina kształtuje osobowość i postawy społeczne młodego pokolenia.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na: poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne. Przemiany gospodarczo-kulturowe spowodowały znaczny wzrost osób bezradnych, nieradzących sobie z codziennymi problemami. Wśród czynników składających się na dezintegrację rodziny należy wymienić m.in.: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niewydolność wychowawczą rodziców, niski poziom kulturalny, moralny i intelektualny dorosłych, przemoc w rodzinie oraz alkoholizm jednego lub obojga rodziców. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przewyżnianie istniejących dysfunkcji. Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wspieranie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Działania przyniosą najlepszy efekt, gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem.

Gminny Program Wspierania Rodziny stanowi pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny oraz zintegrowanie kierunków działań w odniesieniu do mieszkańców Gminy Łączna.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku nakłada na gminę obowiązek opracowywania i realizacji 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań z zakresu pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów ramach zintegrowanego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj.: pomocy społecznej, sądu, policji, itp..

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 jest tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny poprzez rozwijanie systemu profilaktyki, wsparcia dzieci oraz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z ternu Gminy Łączna.

II. PODSTAWA PRAWNA

Zapisy Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w :

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997r. (Dz. U. Z 1997r. nr 78, poz. 483 ze zm.),
- Ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.z 2023. poz. 1426 ze zm.),
- Ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023r. poz. 901 ze zm.),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021r., poz. 1249 ze zm.),
- Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 2151),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1939),
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 2809)
- Ustawie z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 1923),
- Ustawie z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2023r., poz. 810 ze zm.),

- Ustawie z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2023r., poz. 390 ze zm.),
- Ustawie z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 1993),
- Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 571).

III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Łączna jest jedną z pięciu gmin powiatu skarżyskiego, położona w południowej jego części i w północnej części województwa świętokrzyskiego i zajmuje powierzchnię 61,42 km² z dużym udziałem lasów 57,7%. Korzystnym elementem usytuowania gminy jest bezpośrednie sąsiedztwo aglomeracji miejskiej Kielc oraz ośrodków miejskich Suchedniowa i Skarżyska-Kamiennej, w których ludność znajduje zatrudnienie. Gmina od zachodu graniczy z gminami Zagnańsk i Bliżyn, od północnego wschodu z gminą Suchedniów, od wschodu z gminą Bodzentyn, a od południa z gminą Masłów. W skład gminy wchodzi 13 sołectw.

Gminę Łączna zamieszkuje 4 919 osób (dane Urzędu Gminy Łączna na dzień: 31.12.2023r). Można zatem dostrzec tendencję spadkową w porównaniu z rokiem 2022, w którym na dzień 31.12.2022r. liczba mieszkańców wynosiła: 4 966 osób.

Wg danych ewidencyjnych Oddziału Wojewódzkiego Państwowej Służby Ochrony Zabytków w Kielcach na obszarze gminy Łączna występuje:

- zabytkowy kościół parafialny pod wezwaniem św. Szymona i Judy Tadeusza,
- dwa zabytkowe cmentarze,
- trzy miejsca pamięci narodowej z okresu II Wojny Światowej.

Na terenie gminy znajdują się relikty dawnych młynów lub kuźniczek, jak również przepiękna zabytkowa Aleja Lipowa od kościoła do cmentarza.

Godne podtrzymania są tradycje lokalnej sztuki ludowej. Dotyczy to zwłaszcza wyrobów z drewna (snycerki, rzeźby i płaskorzeźby, itp.), a także wytwory zrobione m.in. na szydełku (np. obrusy, serwetki, ozdoby) lub na drutach. W Gminie Łączna działa kilka Kół Gospodyń Wiejskich chętnie angażujących się w życie gminy.

W Gminie nie ma rozwiniętej sieci przemysłowej, funkcjonuje jedynie jeden zakład wydobywania kwarcytu, gdzie znajduje pracę wielu mieszkańców. Poza tym istnieje kilka niewielkich zakładów, głównie o charakterze rodzinnych firm. Pomimo znacznego obszaru rolniczego, ludność gminy Łączna rzadko decyduje się na pracę w rolnictwie (przewaga niewielkich gospodarstw). Z uwagi na niską opłacalność związaną z pracą rolniczą, wiele rodzin

rezygnuje z upraw. Część mieszkańców znajduje zatrudnienie w pobliskich miastach (głównie Kielce), jednakże znaczna część mieszkańców pozostaje bez pracy przez wiele lat. Niekorzystna sytuacja społeczno - gospodarcza charakteryzująca się ograniczoną możliwością znalezienia zatrudnienia, powoduje niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych wielu rodzin. Ten czynnik z kolei negatywnie wpływa na funkcjonowanie mieszkańców Gminy i prowadzi do występowania patologii społecznych, a także znajduje to odzwierciedlenie w wypełnianiu funkcji rodzinnych.

Na terenie gminy działają trzy placówki oświatowe, tj.: Zespół Szkół w Łącznej (obejmujący Szkołę Podstawową oraz przedszkole), Zespół Szkół w Goździe (obejmujący Szkołę Podstawową i oddział przedszkolny) oraz Szkoła Podstawowa w Zaleziance . Powyższe placówki poza działalnością edukacyjno-wychowawczą, realizują programy edukacyjne dla dzieci. W gminie funkcjonuje Gminna Biblioteka, która poza rozpowszechnianiem czytelnictwa organizuje różnego rodzaju imprezy i eventy. W gminie Łączna działa również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, działająca przy Urzędzie Gminy. Poza działalnością w zakresie zwalczania uzależnień, wspiera ona również rozwój programów i działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży. Placówkami działającymi na rzecz wspierania dzieci są utworzone na terenie gminy Łączna w 2019 roku świetlice środowiskowe usytuowane w miejscowości: Kamionki, Klonów oraz Zagórze, które powstały w ramach projektu „Wspieramy rodziny w gminie Łączna”. Celem projektu było ukazanie roli świetlicy środowiskowej jako jednej z form instytucjonalnej pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich, zaniedbanych wychowawczo, czy zagrożonych wykluczeniem społecznym. Obecnie Świetlice środowiskowe działają w strukturach Gminnej Biblioteki Publicznej w Łącznej, w których w dalszym ciągu organizowane są zajęcia dla dzieci i młodzieży.

Dzieci bezpośrednio po zajęciach szkolnych mają możliwość udania się na kilka godzin do placówki – świetlicy środowiskowej, a wieczorem wrócić do domu. Zagadnienie instytucjonalnej pomocy dzieciom i młodzieży są szczególnie ważne w małych środowiskach wiejskich, gdzie pomoc ma często ograniczony charakter.

IV. ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE ŁĄCZNA

Pomoc społeczna wg ustawy z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej stanowi instytucję polityki społecznej mającej na celu pomoc osobom i ludziom w przewycięzaniu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do usamodzielnienia. Jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej, który jako jednostka organizacyjna umożliwia przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Z pomocy ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łącznej w 2023 roku w skorzystało 166 rodzin, z łączną liczbą osób w rodzinie wynoszącą 361 osób. Wśród tej grupy osób 33 to rodziny z dziećmi i 11 – rodziny niepełne. Można zauważyć tendencję spadkową w odniesieniu do osób zgłaszających się wyłącznie po pomoc finansową. Zwiększa się natomiast liczba osób, którym jest udzielana pomoc w formie pracy socjalnej.

W odniesieniu do powodów udzielania pomocy w 2023 roku, sytuacja przedstawiała się następująco:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	55	81
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	13	66
W tym:		
Wielodzietność	10	54
Bezrobocie	62	146
Niepełnosprawność	42	67
Długotrwała lub ciężka choroba	76	143
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	35	89
W tym:		
Rodziny niepełne	6	18
Rodziny wielodzietne	1	1
Przemoc domowa	1	2
Alkoholizm	15	20
Narkomania	0	0
Trudności przystosowania się do życia po zwolnieniu z zakładu		

karnego	6	12
Zdarzenie losowe	0	0

Nie można jednak przyjmować, iż pomoc udzielana jest wyłącznie z jednego powodu. Wśród grupy osób korzystających z pomocy GOPS, znajdują się bowiem problemy współistniejące, do których najczęściej zaliczają się alkoholizm, długotrwała lub ciężka choroba oraz wielodzietność, czy bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Fakt występowania wielu dysfunkcji sprawia, iż praca z rodzinami w kierunku poprawy ich sytuacji, jest niezwykle trudna. Przyczyna występowania takiej sytuacji może mieć podłoże w zbyt małej liczbie form wsparcia rodziny przeżywającej trudności. Niedostatki w tym względzie stanowią specyfikę niewielkich, wiejskich gmin, do których grona zalicza się gmina Łączna. W sytuacji wyraźnych ograniczeń oddziaływań wychowawczych i opiekuńczych ze strony placówek w środowisku wiejskim, nie rzadko zdarza się, iż rodzina pozostaje jedynym środowiskiem opiekuńczo-wychowawczym. Biorąc pod uwagę powyższe, ważne jest, by rodzina funkcjonowała prawidłowo. Stanowi to z kolei o potrzebie realizacji działań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny i pomoc w kierunku podniesienia kwalifikacji opiekuńczo-wychowawczych.

ASYSTENT RODZINY

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej może być przyznany asystent rodziny.

Asystent rodziny w przypadku zagrożenia prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie, ma wspomagać rodzinę w osiągnięciu przez nią stabilności życiowej, umożliwiającej prawidłowe wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Zadania asystenta rodziny określa art.15.1 Ustawy w sprawie wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej a zakres tych zadań obejmuje 4 obszary:

- bezpośrednią pracę z rodzicami,
- bezpośrednią pracę z dziećmi,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizowanie własnego warsztatu pracy.

Ważną rolę w pracy asystent rodziny w wykonywaniu czynności służbowych odgrywa współpraca z podmiotami, instytucjami, najczęściej są to placówki oświatowe, służba zdrowia, sąd, policja, urzędy, itp. Z uwagi na złożoność problemów w danej rodzinie niezbędna jest interdyscyplinarna wiedza i wsparcie całego systemu oddziałującego na dziecko, jak i rodziców.

Ponieważ do gmin należy zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodziny, a tym potrzeb wynikających z trudności opiekuńczo-wychowawczych asystenci rodziny współpracują ściśle z pracownikami socjalnymi.

Pracownik socjalny i asystent rodziny mają wspólnego adresata, którym jest rodzina przeżywająca trudności i problemy opiekuńczo-wychowawcze. Obydwa zawody działają na podobnych płaszczyznach i mają wspólne cele w zakresie wsparcia rodziny.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracownik socjalny po wcześniejszym przeprowadzeniu wywiady środowiskowego, dokonuje analizy sytuacji rodziny i na jej podstawie występuje do Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej z wnioskiem o przydzielenie asystenta rodziny. Działania pracownika socjalnego i asystenta rodziny uzupełniają się, podążają w tym samym kierunku, podnosząc efektywność pracy z rodziną i poziom zaufania do systemu pomocowego.

Ustawa z dnia: 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej. Postanowienie w tej sprawie podejmuje Sąd.

Piecz zastępcza może być sprawowana w formie:

- rodzinnej,
- instytucjonalnej.

Rodzinną pieczę zastępczą stanowią rodziny zastępcze: spokrewnione, niezawodowe, zawodowe oraz rodzinne domy dziecka. Instytucjonalna piecza zastępcza to: placówki opiekuńczo-wychowawcze, interwencyjne, ośrodki preadopcyjne.

Z terenu gminy Łączna w instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2023 r przebywało 1 dziecko w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało natomiast 8 dzieci.

Z powyższego wynika, iż na terenie gminy Łączna istnieje problem związany z zagrożeniem umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i placówce opiekuńczo-wychowawczej. Ważne jest aby podejmować działania w celu dalszego rozszerzania się tego problemu. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym, które będą miały na celu pozostawieniu dziecka w środowisku własnej rodziny.

USTAWA „ZA ŻYCIEM”

Z dniem 1 stycznia 2017r. weszła w życie ustawa z dnia: 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży „ Za życiem”. Przepisy tej ustawy dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, tj. dostępności do informacji w zakresie rozwiązań wspierające rodziny oraz wsparcie finansowe w postaci

jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka dla kobiety w ciąży, u której zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne uszkodzenie upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Ustawa zakłada, że rodziny uprawnione mogą zostać objęte pomocą asystentów rodziny, a także dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W ramach którego mogą mieć zapewniony dostęp wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, poradnictwa w zakresie przewyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostęp do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Profilaktyka rodzinna musi mieć charakter interdyscyplinarnych działań ze strony służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny.

GMINNY ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Na terenie gminy Łączna od 2010r. działa Zespół Interdyscyplinarny. Od tego czasu podejmowane są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej przez przedstawicieli instytucji takich jak: GOPS w Łącznej, Komisariat Policji w Suchedniowie, Niepubliczny Ośrodek Zdrowia w Łącznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łącznej, Szkoły Podstawowe z terenu gminy Łączna, a także Sąd Rodzinny w Skarżysku-Kam., Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku- Kam., a obecnie również Stowarzyszenie Ochotniczej Straży Pożarnej.

Ustawą z dnia: 9.03.2023 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadzono wiele zmian, które istotnie rozszerzają zakres podmiotowy i przedmiotowy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Jedną z podstawowych zmian w tym zakresie jest zmodyfikowanie samego pojęcia przemocy w rodzinie i zastąpienie go terminem „przemoc domowa”, następnie wprowadzenie nowych definicji osoby doznającej przemocy i osoby stosującej przemoc domową, aż po nadanie zespołom interdyscyplinarnym uprawnienia kierowania osób stosujących przemoc domową do programów korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych. Duże znaczenie praktyczne natomiast jest wprowadzenie do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej pojęcia przemocy „na odległość”. W świetle nowych przepisów wszelkie działania takie jak: wysyłanie SMS-ów, e-maili, obraźliwe sformułowania na portalach społecznościowych, wiadomości wysyłane przez komunikatory czy czaty społecznościowe mogą stanowić podstawę do wszczęcia procedury „Niebieskiej Kart”. W znowelizowanej ustawie o przeciwdziałaniu

przemocy domowej ustawodawca wprowadził dwa istotne rozwiązania dotyczące dzieci jako ofiar i sprawców przemocy domowej. W pierwszym przypadku - osobę doznającą przemocy należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej, w drugim przypadku - pojęcie osoby stosującej przemoc domową należy rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowe.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej nałożyła jednocześnie powołanie nowych Zespołów Interdyscyplinarnych, a dotychczas funkcjonujące grupy robocze zastąpią grupy diagnostyczno- pomocowe, w skład których będzie wchodził pracownik socjalny i funkcjonariusz Policji – skład podstawowy grupy.

PUNKT KONSULTACYJNY

Na terenie gminy Łączna działa również Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. Punkt udziela poradnictwa dla osób uzależnionych i członków rodzin osoby uzależnionej (porady specjalistów, terapeuty, prawnika).

W siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Łącznej można skorzystać z bezpłatnych porad prawnych. Konsultacje prawne udzielane są dla rodzin i osób dotkniętych problemami związanymi z nadużywaniem alkoholu i innymi uzależnieniami, problemami opiekuńczo-wychowawczymi, a także prowadzenie poradnictwa i działalności informacyjnej w zakresie udzielania właściwych rozwiązań prawnych dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej.

W każdy poniedziałek w budynku Ośrodka Pomocy Społecznej w Łącznej można również spotkać się z dzielnicowymi Komisariatu Policji w Suchedniowie, którzy udzielają również porad i konsultacji dla mieszkańców gminy Łączna.

W/w działania przyczynią się do zapewnienia bezpieczeństwa i poczucia stabilności rodzin borykających się z różnymi problemami z terenu gminy Łączna.

V. ANALIZA SWOT

W Programie zastosowano analizę SWOT jako narzędzie identyfikacji i usystematyzowania

słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń społecznych obszaru Gminy Łączna.

<i>MOCNE STRONY</i>	<i>SŁABE STRONY</i>
<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, - poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, - doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny, - dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników GOPS, - działalność Punktu Konsultacyjnego - zatrudnianie asystenta rodziny pozwalające na intensyfikację działań pomocowych rodzinom wymagającym wsparcia, - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, - powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych realizujących indywidualny plan pomocy rodzinom dotkniętym przemocą, - dostęp do poradnictwa specjalistycznego (prawnik, psycholog) dla rodzin przeżywających trudności życiowe, dysfunkcyjnych, - realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” finansującego dożywianie dzieci w szkołach, -funkcjonowanie na terenie gminy placówki służby zdrowia, - działalność świetlic środowiskowych, - dostęp do placówek oświatowych na terenie Gminy Łączna. 	<ul style="list-style-type: none"> - bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin oraz niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc rodzinie, - niechęć do współpracy ze strony rodzin pomimo dobrego przygotowania i otwartości ze strony instytucji, - brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucenie autorytetu nauczyciela, szkoły, - ograniczony dostęp do specjalistów, np.: psychiatrów dziecięcych, psychologów, terapeutów, - ograniczenia finansowe i organizacyjne związane z powoływaniem rodzin wspierających, - wysokie koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej, - niewystarczająca ilość atrakcyjnych propozycji spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, - brak aktywności klientów w zakresie organizowania grup samopomocowych, - wyuczona bezradność i roszczeniowo, uzależnienie od pomocy finansowej oraz brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów, - dysproporcje ekonomiczne i intelektualne, - wysoki poziom stresu i nieumiejętność radzenia sobie z nim.
<i>SZANSE</i>	<i>ZAGROŻENIA</i>
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost jakości życia mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - stereotypowe postrzeganie Ośrodka Pomocy

<p>Łączna,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie liczby rodzin korzystających wyłącznie z finansowej pomocy ze strony Ośrodka, - szkolenie i podnoszenie kompetencji kadry działającej na rzecz rodzin, - wzrost świadomości dotyczącej wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny, - zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży m.in. poprzez funkcjonowanie świetlic środowiskowych, - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, - rozwój zdalnych form wsparcia, - rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym. 	<p>Spółecznej jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne,</p> <ul style="list-style-type: none"> - niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów, - zanik więzi i tradycji rodzinnych, - wzrost kosztów utrzymania rodziny, - rozpad związków (separacje, rozwody, wyjazdy za granicę), - wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, - uzależnienia wśród członków rodziny, - rosnąca liczba zadań do realizacji przy braku lub niewystarczającym poziomie dofinansowania zadań, - niezaradność życiowa, nieumiejętne gospodarowanie środkami finansowymi, uzależnienie od pomocy finansowej, - spowolnienie gospodarcze spowodowane pandemią , wojną na Ukrainie i związanym z tym kryzysem energetycznym na świecie - wzrost cen i usług, który w rezultacie odbija się na jakości życia rodzin - wypalenie zawodowe kadry działającej na rzecz dzieci i rodzin.
--	---

VI. CELE I DZIAŁANIA

1. Cel główny

Głównym celem Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w Gminie Łączna, sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

2. Cele szczegółowe:

- zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego i stabilizacji,
- wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny.

Cele realizowane będą poprzez działania, mające przywrócić rodzinie prawidłowe funkcjonowanie w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz pełnienia ról społecznych. Praca z rodziną

będzie połączona z jej własną aktywnością. Istotną kwestią jest wsparcie rodziny na etapie pojawienia się problemów oraz eliminowania sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę naturalną. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – stworzenie możliwości powrotu do rodziny naturalnej.

Poniższa tabela prezentuje działania zawierające się w poszczególnych celach szczegółowych, realizatorów oraz wskaźniki osiągnięcia zamierzonego celu:

Cel szczegółowy 1 Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego i stabilizacji		
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej	Liczba rodzin objęta pomocą społeczną i korzystająca z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego.
2. Zapewnianie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej	Liczba osób korzystających z posiłków w ramach Programu
3. Udzielanie świadczeń w ramach programu „Rodzina 800 plus”	Zakład ubezpieczeń Społecznych	Liczba osób objętych wsparciem
4. Zapewnienie poradnictwa rodzinnego, prawnego, w zakresie uzależnień dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej, Punkt Konsultacyjny, Punkt porad prawnych	Liczba osób korzystających z poradnictwa oraz liczba udzielonych porad
5. Poradnictwo i praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi świadczona przez pracowników GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej	Liczba osób objętych wsparciem

6. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej, placówki oświatowe, NZOZ w Łącznej	Liczba dzieci objętych wsparciem
7. Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Łączna, Punkt Konsultacyjny	Liczba osób objętych wsparciem
8. Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny”	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny
Cel szczegółowy 2 wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze		
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Zapewnienie usługi asystenta rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
2. Prowadzenie i rozwój świetlic środowiskowych	Gminna Biblioteka Publiczna w Łącznej	Liczba placówek wsparcia dziennego
3. Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	Świetlice środowiskowe Placówki oświatowe	Liczba dzieci objętych wsparciem
4. Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej	Liczba rodzin objętych wsparciem
5. Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem uzależnienia	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny Punkt porad prawnych	Liczba rodzin objętych wsparciem
6. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w celu zapobiegania umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej, pedagogzy szkolni, kuratorzy sądowi	Liczba dzieci i rodzin objętych wsparciem
Cel szczegółowy 3		

podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny		
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Podnoszenie kompetencji poprzez udział w szkoleniach członków Zespołu Interdyscyplinarnego	Zespół Interdyscyplinarny	Liczba osób biorących udział w szkoleniu
2. Zapewnienie dostępu do szkoleń dla pracowników socjalnych i asystenta rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej	Liczba szkoleń, liczba osób biorących udział w szkoleniu
3. Udzielanie informacji o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji oraz o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny, Punkt porad prawnych placówki oświatowe	Liczba udzielonych informacji, liczba rodzin objętych wsparciem
4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościelnymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej	Liczba organizacji i instytucji współpracujących

VII. ADRESACI PROGRAMU

Działania w zakresie wspierania rodziny dotyczą następujących obszarów problemowych:

- wsparcia rodzin z dziećmi w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,
- podejmowania działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny,
- koordynacji działań różnych instytucji działających na rzecz środowisk dysfunkcyjnych,
- zmniejszenia skali zjawisk zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodziny tj.: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, przemoc, brak kompetencji rodzicielskich.

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata: 2024-2026 są rodziny oraz ich członkowie, zamieszkujące na terenie gminy Łączna w szczególności:

- 1) rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- 3) rodziny dysfunkcyjne,
- 4) dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia i nie sprawuje należytej opieki,
- 5) przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VIII. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024–2026 będzie służył na rzecz gminnej polityki społecznej i przyczyni się do wsparcia rodzin w wykonywaniu podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, edukacyjnych. Przyczyni się również do kompensacji deficytów dzieci i młodzieży poprzez działania profilaktyczne, reintegracyjne i socjalizacyjne prowadzone wobec rodzin borykających się z trudnościami w wypełnianiu swoich funkcji.

W zakresie udzielania pomocy rodzinom oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków dezintegracji rodzin Program oparty jest na zasadach:

- jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny z poszanowaniem godności wszystkich osób,
- wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie.

Założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz podmioty lub osoby specjalizujące się lub mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Program będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łącznej we współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Gminy w Łącznej,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Łączna,
- placówki oświatowe (nauczyciele, wychowawcy i pedagodzy szkolni),
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Skarżysku-Kamiennej,
- Komenda Policji w Suchedniowie,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łącznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skarżysku-Kamiennej,
- Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku-Kamiennej,
- Sąd i kuratorzy społeczni i zawodowi przy Sądzie Rejonowym w Skarżysku-Kamiennej,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łącznej,
- świetlice środowiskowe,
- organizacje pozarządowe,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Łącznej,
- parafie znajdujące się na terenie Gminy Łączna.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania trzyletniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny będą finansowane z następujących źródeł:

- środki własne Gminy Łączna,
- dotacji budżetu państwa,
- środki finansowe pozyskane z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych i pozarządowych.

Środki finansowe na realizację działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

X. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

W wyniku przeprowadzonych działań przewidziane jest osiągnięcie następujących efektów:

- stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa dziecka i rodziny,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- zminimalizowanie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb celem bytowych celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi Program,
- ograniczenie szerzenia się patologii,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży,
- ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

XI. EWALUACJA, MONITORING I OCENA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających pomocy, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację i stan zaawansowania prowadzonych działań.

Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

XII. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny opracowany został dla potrzeb lokalnej społeczności i realizowany będzie w latach 2024-2026 na terenie Gminy Łączna. Zakres wyznaczonych celów i zadań powstał w oparciu o zasoby instytucjonalne, analizę programów z lat poprzednich oraz ocenę danych.

Głównym założeniem Programu Wspierania Rodziny jest podejmowanie wszelkich działań profilaktycznych nastawionych na stworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Natomiast, zasadniczym celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które w postaci załączkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Osiągnięcie tego wyzwania uzależnione jest więc od ścisłej współpracy pomiędzy instytucjami oraz od wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Należy także podkreślić, że celem ostatecznym zawsze będzie zapewnienie prawidłowo funkcjonującego środowiska dla bezpieczeństwa i dobra dziecka. Zmianie ulegać będą jedynie techniki, metody i koncepcje wykorzystywane do pracy z rodziną.